

Transformimi i AIDA-s në Leading Agency për Zhvillimin Industrial

2026 – 2027

Konteksti & Frymëzimi

Referenca: FMN, Cherif & Hasanov 2026

Frymëzimi: Mrekullitë Aziatike

Japoni · Korea e Jugut · Tajvan

Singapor · Hong Kong

Qëllimi

Arkitekturë institucionale që garanton efektivitet të plotë në politikën industriale shqiptare.

Sfidat Aktuale – Shqipëria

Fragmentim institucional

Kapacitet i ulët

Mungesë njohurie sektoriale

Lidhje të dobëta me tregun

Përse Leading Agency?

*Jo planifikuese ideologjike,
por racionalizuese
dhe adaptuese
me tregun.*

Roli Kryesor i Agjencisë

01

Identifikon & targeteton

Sektorë sophisticated me produktivitet, inovacion dhe spillovers pozitivë

02

Grumbullon metis sektoral

Nëpërmjet eksperimenteve aktive dhe feedback-ut të vazhdueshëm nga tregu

03

Koordinon gjithë sistemin

Të gjitha agjencitë shtetërore + sektori privat nën një ombrellë strategjike

04

Strukturë duale

Departamente sektorale (njohuri të thella) + ndërsektorale (prioritete & kompromise)

Katër Tiparet Kryesore – Modeli 4A

A₁ Ambition-Agency

Mandat për krijim firmash vendase inovative, konkurruese globalisht

Veprimi: Lidhje me fonde RGF & IPA

Afat & Përgjegjës: Parlament + AIDA (Q3 2026)

KPI 2027: 5+ firma në zinxhirë globalë · Eksporte +15%

A₂ Autonomy

Pavarësi operationale; mbrojtje nga rotacioni politik

Veprimi: Buxhet 3-vjeçar, kontrata 5-vjeçare drejtori, rekrutim elitar

Afat & Përgjegjës: Këshilli i Ministrave (Q4 2026)

KPI 2027: 70% vendime pa ndërhyrje · Staf >60% Master/PhD

A₃ Accountability

Raportim vertikal, i brendshëm dhe i jashtëm

Veprimi: Auditim i jashtëm; klauzola performance për firmat

Afat & Përgjegjës: AIDA + Financat + SPAK (Q1 2027)

KPI 2027: 100% projekte monitohen · ≥90% firmat plotësojnë targetin

A₄ Adaptability

Reagim ndaj ndryshimeve ekonomike, teknologjike, politike

Veprimi: Feedback vjetor; monitorim tremujor; ri-fokusim S3 çdo 2 vjet

Afat & Përgjegjës: AIDA + S3 Steering Committee (Q2 2027)

KPI 2027: Min. 2 politika të ri-fokusuar sipas feedback-ut

Transformimi i Strukturës

Q3 2026 – Q2 2027

AIDA → AKZHI

Agjencia Kombëtare për
Zhvillimin Industrial
dhe Inovacionin

Afat: Janar 2027

KPI: 80% staf performance-based
3 pilot-projekte 2027

Sektorët S3 Prioritarë

Bujqësi me vlerë të lartë

Energji e gjelbër

ICT / BPO

Prodhim i avancuar

Turizëm i qëndrueshëm

Manufacturing

Struktura e Brendshme

6 Departamente Sektorale

Pilotime aktive, vizita kompani, feedback i vazhdueshëm

2–3 Departamente Ndërsektorale

Koordinim me ministri, Bankën e Shqipërisë, AKSHI, Financat

Njësi Monitorimi & Vlerësimi

Raportim tremujor dhe vlerësim vjetor i impaktit

Hapat Operativë 2026 – Plani i Veprimit

Qershor

Task Force AIDA + Ministria e Ekonomisë + JRC BE për ligjin e ri të investimeve (4A-të)

Korrik

Miratim DCM për strukturën e re + buxhet fillestar nga RGF

Shtator

Rekrutim 20–30 ekspertë (përfshirë diaspora) për departamentet sektorale

Nëntor

Nisje 2-3 pilotë sektorale: Green Energy Cluster & ICT Export Accelerator

Dhjetor

Raporti i parë i progresit drejtuar RGF dhe partnerëve ndërkombëtarë

Financimi & Mbështetja

*Rezultat i pritshëm:
Agjenci funksionale
deri fund 2027*

 Rreziku Kryesor

Kapja politike & korrupsioni

Menaxhohet me:

- Pavarësi institucionale
- Accountability i plotë
- Monitorim i BE-së

Fondet e Disponueshme

01

RGF – Fondi i Rimëkëmbjes dhe Qëndrueshmërisë

Buxheti fillestar dhe mbështetja multi-vjeçare

02

IPA III – Instrumenti i Para-Anëtarësimit BE

Financim strukturor dhe asistencë teknike

03

Tony Blair Institute for Global Change

Advisory, kapacitet institucional, modele aziatike

04

Banka Botërore / FMN

Analizë politikash dhe benchmarking ndërkombëtar

Rezultatet e Pritshme

AIDA "one-stop-shop" → **AKZHI** "pilot i zhvillimit industrial" · Model aziatik i adaptuar për demokraci në tranzicion

Rritje Ekonomike

Rritje më e shpejtë e GDP dhe produktivitetit të faktorëve
nëpërmjet industrializimit inteligjent

Ulje Emigracionit

Ulje e largimit të trurit ('brain drain') nëpërmjet vendeve të
punës me vlerë të lartë brenda vendit

Konvergencë BE

Konvergencë reale me BE-në sipas Kapitullit 20 – Politika
Ndërmarrëse & Industriale